

بازنگری اشغال ایران در جنگ جهانی دوم

۱۲ شهریور ۱۳۹۴ ساعت ۱۸:۰۵

علی رغم اینکه ایران اعلام بی طرفی نموده بود، متفقین خاک کشور را اشغال کردند. این اشغال لطمات و صدمات جبران ناپذیری به کشور وارد ساخت که تبعات آن تا سالیان متمادی گریبان مردم ایران را گرفته بود. بهانه اشغالگران فعالیت ستون پنجم آلمان در ایران و عدم اخراج آنها از سوی دولت ایران اعلام شد. این مقال قصد آن دارد تا با بررسی برخی شواهد و مدارک روشن سازد آیا آلمانی ها در ایران فعالیت نمی کردند و یا اینکه دولت ایران به خواسته انگلستان مبنی بر اخراج اتباع آلمان از کشور در همان آغاز تن در می داد امکان آن بود که متفقین از اشغال ایران صرف نظر نمایند. ا

از شواهد و قراین بر می آید که متفقین، در مکاتبات و مذاکراتی که با مقامات ایرانی یا بین خودشان داشته اند از فشارهای اقتصادی، سپس از تهدید نظامی در کنار مذاکرات و تسلیم یادداشت های اعتراض آمیز برای همراه ساختن یا تسلیم دولت نسبت به خواسته های آخود به عنوان ابزاری مناسب متوسل شده اند. اما بزودی به دلیل محدودیت زمانی که داشته اند و با توجه به حمله آلمان به روسیه اشغال نظامی ایران را به عنوان تنها گزینه انتخاب کرده و برنامه ریزی سریعی را برای اشغال انجام دادند. بولارد که ای گونه به است نبوده بیش دستاویزی و بهانه ایران در ها آلمان فعالیت که است آن از حاکی سیاسی مکاتبات و اسناد وزیر مختار انگلیس در ایران در ۲۰ تیر ۱۳۲۰ به وزارت خارجه انگلیس می نویسد: "گرچه مطمئنیم که ستون پنجم آلمان در آ دهیم نشان کافی آشواهد آن اثبات برای توانیم نمی انگیز شگفت ای گونه به ولی، است فعالیت مشغول ایران جلال عبده ضمن برشمردن علل توجه متفقین به ایران می گوید: "هنگامی که به نمایندگی تهران در مجلس انتخاب شده بودم و برای به دست آوردن علل حمله به ایران، توسط کمیسیون خارجه به اتفاق چند نفر دیگر از جمله دکتر رضازاده شفق برای بررسی پرونده های موجود در وزارت امور خارجه مأموریت داشتیم، به اسنادی برخوردیم که حاکی از آگاه کردن سفیر ایران در مسکو (محمد ساعد) شاه را از مقاصد شوروی و انگلیس آ بود. توضیح آنکه به آقای ساعد سفیر ایران آدر شوروی از تهران دستور رسیده بود که به سفیر آمریکا بگوید که: ایران در مقابل آهرگونه تجاوز ایستادگی خواهد کرد و محمد شایسته وزیر مختار ایران در آمریکا بر حسب محتویات پرونده به دستور وزارت امور خارجه ایران مشابه این مطلب را به وزارت امور خارجه آمریکا اعلام نموده بود و این را اضافه کنم که هنگام مراجعه به پرونده آمر، در وزارت امور خارجه، به تلگرافی که ساعد پیرامون امکان حمله نیروی اتحاد شوروی آبه ایران به دولت وقت گوشزد کرده بود، برخوردیم. شاه نیز از مفاد آن بی اطلاع نبود، آولی ترتیب اثر به مفاد تلگراف نداده بود. آ"

واقعیت این است که حمله متفقین به ایران بر اساس منافع متفقین اجتناب ناپذیر می نمود و ضرورتی راهبردی ناشی از وضعیت جنگ جهانی دوم و آبه مخاطره افتادن موجودیت امپراتوری جهانی انگلیس در صورت شکست شوروی از آلمان در آن

مقطع تاریخی بود.

در این وضعیت سیاست خارجی ایران در نهایت فقط می توانست تغییرات اندکی در آن ایجاد کند و اشغال به صورت کم هزینه تر و آسیبهای کمتری صورت گیرد. ا

در هر صورت سحرگاه روز ۲۵ اوت ۱۹۴۱/۳ آذرماه ۱۳۲۰، تنها یازده روز بعد از انتشار منشور آتلانتیک که طی آن چرچیل، نخست‌آوزیر انگلیس و روزولت، رئیس جمهور آمریکا، آزادی، استقلال و حق تعیین سرنوشت را برآکلیه ملل جهان شناخته بودند، مرزهای کشور بی طرف ایران را از شمال و جنوب به طورآهمزمان مورد تعرض و تجاوز قرار دادند و به شیوه ای وحشیانه وارد خاک ایران شده به پیشروی پرداخته در کوتاه زمانی قسمت اعظمی از نواحی شمالی و جنوبی کشور را اشغال نموده تهدید به اشغال پایتخت نیز نمودند.

منبع: موسسه مطالعات و پژوهش های سیاسی

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۳۱۴۴۳/دوم-جهانی-جنگ-ایران-اشغال-بازنگری>